

הלבנות בכורות פרק ה

א. רחל שלא בכרה, וילדה שני זכרים אפלו יצאו שני ראשיהם כאחד, אי אפשר שלא קדם אחד: והואיל ואין ידוע איזה יצא ראשון הכוהן נוטל את הכחוש, והשני ספק בכור. מת אחד מהן, אין לכוהן כלום: שזה החי, ספק הוא; והמוציא מחברו, עליו הראיה.

ב. וכן אם ילדה זכר ונקבה הרי הזכר ספק, שמא הנקבה יצאת תחלה; לפיכך אין לכוהן כלום שהמוציא מחברו, עליו הראיה.

ג. שתי רחליו שלא בכרו, וילדו שני זכרים שניהן לכוהן; זכר ונקבה, הזכר לכוהן. שני זכרים ונקבה הכוהן נוטל את הכחוש, והשני ספק בכור; ואם מת אחד מהן, אין לכוהן כלום: שזה הזכר החי, ספק בכור הוא; והמוציא מחברו, עליו הראיה.

ד. ילדו שתי נקבות וזכר, או שני זכרים ושתי נקבות הרי הזכרים ספק בכור: שאני אומר שמא הנקבה נלדה תחלה, ואחר כך הזכר; לפיכך אין כאן לכוהן כלום שהמוציא מחברו, עליו הראיה.

ה. אחת בכרה ואחת שלא בכרה, וילדו שני זכרים אחד לו ואחד לכוהן, וכל אחד מהן ספק בכור; והכוהן נוטל את הכחוש. מת אחד מהן, אין כאן לכוהן כלום: שזה החי, ספק הוא. וכן אם ילדו זכר ונקבה, אין כאן לכוהן כלום: שזה הזכר, ספק בכור הוא.

ו. כל בכור שהוא ספק דינו שירעה עד שיפיל בו מום, ויאכל לבעליו. ואם תפס אותו הכוהן, אין מוציאין אותו מידו; ואוכל אותו במומו, אבל אינו מקריבו שאין מקריב לעולם אלא בכור ודאי, שמא ישחט חלין בעזרה.

ז. מי שהיה בעדרו מבכרות ושאינן מבכרות, וילדו ואין שם אדם, ונכנס ומצא את המבכרות מניקות נקבות, ואת שאינן מבכרות מניקות זכרים אינו חושש שמא בנה שלזו בא לו אצל זו, ובנה שלזו בא לו אצל זו; אלא הרי הדבר בחזקתו, שכל אחת מניקה בנה.

ח. שנים שהפקידו שני זכרים אצל רועה, האחד בכור והשני פשוט, ומת אחד מהן מניח הרועה השני ביניהן ומסתלק; והרי הוא ספק בכור, ושניהן חולקין אותו: שאין אחד מהן מכיר את שלו.

ט. הפקיד בכור אצל בעל הבית, והניחו בעל הבית עם פשוט שלו, ומת אחד מהן, ואין ידוע איזה הוא המוציא מחברו, עליו הראיה; והרי הוא ספק בכור. ואפלו רועה כוהן שהניח בכורו בחצר בעל הבית, עם פשוט שלבעל הבית, ומת אחד מהן המוציא מחברו, עליו הראיה; ואין מוציאין מחצר בעל הבית, אלא בראיה: שהרי מדעת בעל הבכור, הניחו עם הפשוט שלבעל הבית.

י. לא נחשדו ישראל על הבכורות; לפיכך נאמן הישראלי לומר, זה ספק בכור הוא, ורואין לו מומו, ואוכל אותו במומו.

יא. כל הקדשים שקדם בהן מום קבוע להקדשן, ונפדו חיבין בבכורה; ואם קדם מום עובר להקדשן, או שהקדישן תמימים

ואחר כך נלד להן מום קבוע, ונפדו פטורין מן הבכורה: שהרי לא יצאו לחלין לכל דבר מפני שהן אסורין בגזזה ועבודה, כמו שבארנו בהלכות מעילה.

יב. הלוקח בהמה ממעות מעשר שני בירושלים, חיבת בבכורה. אבל הלוקח בהמה מפרות שביעית, הרי זו פטורה מן הבכורה: לפי שאינו רשאי לסחר בפרות שביעית שהרי נאמר בה "והיתה שבת הארץ לכם, לאכלה" (ויקרא כה, ו), "לאכלה" ולא לסחורה; ואם תהיה חיבת בבכורה הרי זה משתכר בבכור, שהרי יצא מתורת פרות שביעית.

יג. כבר בארנו בהלכות אסורי מאכלות, שאסור לעשות סחורה בדברים האסורים באכילה; וכבר בארנו בתרומות, שאסור לעשות סחורה בתרומות. וכן אסור לעשות סחורה בבכורות, אף על פי שמתר למכרן על דרך שבארנו. לקח בכור למשתה בנו, או לרגל, ולא צרך לרגל מתר למכרו.

יד. אין שמין בכורות תמימים לישראל, אבל שמין להן בכורות בעלי מומין. ושמין בכורות תמימים לכוהנים בזמן הזה, שהן עומדין להאכל במומן; ואין צריך לומר, ששמין להן בעלי מומין.

הלכות בכורות פרק ו

א. מצוה להפריש אחד מעשרה מכל בהמות טהורות שיולדו לאדם, בכל שנה ושנה; ואין מצוה זו נוהגת אלא בבקר ובצאן בלבד, שנאמר "וכל מעשר בקר וצאן . . ." (ויקרא כז, לב).

ב. מעשר בהמה נוהג בחלין, אבל לא במקדשין; ונוהג בארץ ובחוץ לארץ, בפני הבית ושללא בפני הבית. אבל חכמים אסרו לעשר בהמה בזמן הזה, ותקנו שאין מעשרין אלא בפני הבית גזרה שמא יאכלוהו תמים, ונמצא בא לידי אסור כרת שהוא שחיטת קדשים בחוץ. ואם עבר ועשר בזמן הזה הרי זה מעשר, ויאכל במומו.

ג. הכל חיבין במעשר בהמה, כוהנים לוויים וישראלים. ודין מעשר בהמה שיהיה נשחט בעזרה, וזורקין דמו זריקה אחת כנגד היסוד, ומקטירין אמוריו; ושאר הבשר נאכל לבעלים בירושלים, כשאר קדשים קלים. ואין לכוהנים בו כלום; אלא כלו לבעלים, כפסח. ואם היה בעל מום בין שנפל בו מום, בין שהפרישו בתחלה במומו הרי זה נאכל בכל מקום.

ד. מעשר בהמה אסור למכור אותו כשהוא תמים, לפי שנאמר בו "לא יגאל" (ויקרא כז, לג); מפני השמועה למדו שזה שנאמר "לא יגאל" אף אסור מכירה בכללו, שאינו נגאל ואינו נמכר כלל. ויראה לי שהמוכר מעשר לא עשה כלום, ולא קנה לוקח; ולפיכך אינו לוקח, כמוכר חרמי כוהנים שלא קנה לוקח, וכמוכר יפת תאר, כמו שיתבאר במקומו.

ה. מדברי סופרים שאסור למכור אותו בעל מום, ואפלו שחוט גזרה, שמא ימכרנו חי; לפיכך אין שוקלין מנה כנגד מנה במעשר, בדרך ששוקלין בבכור מפני שהוא נראה כמוכר.

ומעֲשֹׂר בַּהֶמָּה שְׁלִיתוֹמִים שְׁנִשְׁחַט בְּמוֹמוֹ, מִתֵּר לְמִכְרוֹ כְּדָרְכוֹ :
מִפְּנֵי הַשֵּׁב אֲבֹדָה לִיתוֹמִים, לֹא גָזְרוּ עָלָיו.

ו. מִעֲשֹׂר שְׁנִשְׁחַט בְּמוֹמוֹ מִתֵּר לְמִכְרֵי חֲלָבּוֹ וְגִידָיו וְעוֹרוֹ
וְעִצָּמוֹתָיו, וְלֹא אָסְרוּ לְמִכְרֵי אֲלָא בָשָׂרוֹ בְּלֶבֶד. וְאִם הִבְלִיעַ
דָּמִי הַבָּשָׂר בְּדָמֵי הָעוֹר וְהַחֲלָב וְהַגִּידִין, וּמִכָּר הַכֹּל בַּהֲבִלָּה
מִתֵּר ; וְאִם הָיוּ דָּמֵי הָעִצָּמוֹת יָקָרִים, וְהִבְלִיעַ דָּמֵי הַבָּשָׂר בְּדָמֵי
הָעִצָּמוֹת מִתֵּר.

ז. הַכֹּל נֶאֱמָנִים עַל מוֹמֵי מִעֲשֹׂר לוֹמֵר, מוֹם זֶה מֵאֲלִיו בָּא וְלֹא
נַעֲשֶׂה לְדַעַת ; אִפְּלוּ אֵלָיו שְׂאִינָן נֶאֱמָנִים עַל הַכֹּכֹר, נֶאֱמָנִים
עַל הַמִּעֲשֹׂר. וְרוֹאֶה אָדָם מוֹמֵי מִעֲשֹׂר שָׁלוֹ, וּמִתִּירוֹ אִם הִיא
מִמָּחָה : שְׂאֵם יִרְצֶה, יִטִּיל מוֹם בְּכָל עֲדָרוֹ וְאַחֲרֵי כֵן יַעֲשֶׂר ;
וְנִמְצָא הַמִּעֲשֹׂר בְּעַל מוֹם מִתְחַלְתּוֹ.

ח. הַלּוֹקֵחַ טְלָאִים שְׁנִלְדוּ בְּשָׁנָה זוֹ, אוֹ שֶׁנִּתְּנוּ לוֹ בַּמִּתְּנָה הָרִי
הֵן פְּטוּרִין מִן הַמִּעֲשֹׂר : עַד שְׁיֻלְדוּ בְּרִשּׁוֹתוֹ. לְפִיכָּךְ הַשְּׁתַּפִּין
שְׁנִשְׁתַּתְּפוּ בַּבְּהֵמוֹת, וְהִבִּיא זֶה מֵאֵה טְלָאִים, וְהִבִּיא זֶה מֵאֵה
טְלָאִים, וְעִרְבוּ אוֹתָן, וְנִשְׁתַּתְּפוּ בָּהֶן הָרִי הַמֵּאֲתִים פְּטוּרִין מִן
הַמִּעֲשֹׂר, שְׁכָל טָלָה מֵהֶן כְּמִכּוֹר ; וְכֵן הָאֲחִים שִׁירְשׁוּ טְלָאִים
מֵאֲבֵיהֶם, הָרִי הֵן פְּטוּרִין מִן הַמִּעֲשֹׂר. אֲבָל הַנוֹלָדִים לָהֶם
בְּשִׁתְּפוֹת לְאַחֲרֵי מִכָּאן מֵאֲלוֹ הַבְּהֵמוֹת, בֵּין לַשְּׁתַּפִּין בֵּין לַאֲחִים
חִיבִין בַּמִּעֲשֹׂר.

ט. וְכֵן אִם הָיוּ שְׁתַּפִּין בְּמַעוֹת, וְקָנוּ בַּבְּהֵמוֹת מִמַּעוֹת הַשְּׁתַּפִּין,
וְהָאֲחִים שֶׁקָּנוּ בַּבְּהֵמוֹת מִמַּעוֹת הַיִּרְשָׁה הָרִי הַנוֹלָדִים מֵהֶם לְאַחֲרֵי
מִכָּאן, חִיבִין בַּמִּעֲשֹׂר : שֶׁהָרִי בְּרִשּׁוֹתָן נִלְדוּ, וְהָרִי הֵן כְּאִישׁ
אַחֵד.

י. חֲלָקוֹ הָאֲחִין וְהַשְּׁתַּפִּין אַחֲרֵי שְׁנִלְדוּ לָהֶן הַבְּהֵמוֹת בְּרִשּׁוֹתָן,
וְחִזְרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִן הַמִּעֲשֹׂר : שֶׁבִּשְׁעָה שֶׁחֲלָקוֹ
נַעֲשֶׂה הַכֹּל לְקוֹחִין, וְהַלְקוֹחַ פְּטוּר ; וְכִשְׁחִזְרוּ וְנִשְׁתַּתְּפוּ, הָרִי
נִשְׁתַּתְּפוּ בַּבְּהֵמוֹת וְעַדִּין לֹא יִלְדוּ לָהֶן בְּרִשּׁוֹתָן אַחֲרֵי שִׁתּוּף זֶה
הַשָּׁנִי. וְאֵף עַל פִּי שֶׁחֲלָקוֹ גְּדִיִּים כְּנֶגֶד גְּדִיִּים, וְטְלָאִים כְּנֶגֶד
טְלָאִים, וְעֶשְׂרָה כְּנֶגֶד עֶשְׂרָה הַכֹּל פְּטוּרִין מִן הַמִּעֲשֹׂר, וְהָרִי הֵן
כְּלִקְוֹחִין.

יא. הָאֲחִין וְהַשְּׁתַּפִּין שֶׁחֲלָקוֹ בַּכֶּסֶּפִּים, וְלֹא חֲלָקוֹ בַּבְּהֵמָה חִיבִין
בַּמִּעֲשֹׂר, שֶׁעַדִּין לֹא נַעֲשֶׂה הַבְּהֵמוֹת לְקוֹחִין ; אֲבָל אִם חֲלָקוֹ
הַבְּהֵמוֹת אֵף עַל פִּי שֶׁעַדִּין לֹא חֲלָקוֹ הַכֶּסֶּפִּים, הָרִי אֵלּוֹ פְּטוּרִין.

יב. הַלּוֹקֵחַ עֶשְׂרָה עֲבָרִים בְּמַעֲי אֶמֶן כֹּלָן נִכְנָסִין לְדִיר לְהַתְּעֹשֶׂר,
שֶׁהָרִי בְּרִשּׁוֹתוֹ נִלְדוּ. כּוֹהֵן שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ עֶשֶׂר בַּהֲמוֹת בְּגִזְלֵי הָגֵר,
פְּטוּרִין מִן הַמִּעֲשֹׂר שֶׁמִּתְּנוֹת כְּהֵנָּה, מִתְּנוֹת הֵן ; וְכִכָּר בְּאַרְנוֹ
שֶׁהִנּוֹתָן בַּמִּתְּנָה, פְּטוּר מִן הַמִּעֲשֹׂר.

יג. הַכֹּל נִכְנָסִין לְדִיר לְהַתְּעֹשֶׂר בֵּין תְּמִימִים בֵּין בְּעָלֵי מוֹמִין,
וְכָל אֲסוּרֵי מִזְבֵּחַ : חוּץ מִן הַכִּלָּאִים, וְהַטְּרֵפָּה, וְיוֹצֵא דֶפֶן,
וּמַחֲסֵר זֶמֶן שְׁכָל אֵלּוֹ פְּטוּרִין מִן הַמִּעֲשֹׂר ; וְכֵן הִיתּוֹם שִׁמְתָּה
אִמּוֹ, אוֹ נִשְׁחָטָה עִם לִידָתוֹ אִינוּ מִתְּעֹשֶׂר. וְדִבְרֵים אֲלוֹ, מִפִּי
הַשְּׁמוּעָה הֵם.

יד. אֵין הַלּוֹקֵחַ פְּטוּר, אֲלָא אִם נִלְקַח אַחֲרֵי שֶׁנִּרְאָה לְהַתְּעֹשֶׂר.
לְפִיכָּךְ הַלּוֹקֵחַ טְלָאִים בְּתוֹךְ שִׁבְעַת יָמֵי הַלִּידָה כְּשִׁנְיָעַת זְמַנָּם,

חַיֵּב לַעֲשׂוֹת: שְׁכִינָה שְׁאִין מְחַסֵּר זְמַן רְאוּי לְהַתְעַשֵּׂר הָרִי זֶה כְּמִי שֶׁלֶקַח עֲבָרִים, וְנָלְדוּ בְּרִשּׁוֹתָיו.

זו. כָּל בְּהֵמָה שֶׁהִיא סֶפֶק אִם בַּת מַעֲשֵׂר הִיא, אוֹ אֵינָהּ בַּת מַעֲשֵׂר הָרִי הִיא פְּטוּרָה מִן הַמַּעֲשֵׂר; לְפִיכָךְ טָלָאִים שֶׁנִּתְעַרְבּ בָּהֶן יָתוּם אוֹ לָקוּחַ וְכִיּוּצָא בָּהֶן הָרִי כִּלְכֵּן פְּטוּרִין, שְׁכָל אֶחָד מֵהֶן סֶפֶק הוּא.

הַלְבוֹת בְּבוֹרוֹת פֶּרֶק ז

א. מִי שֶׁהָיוּ לוֹ עֲשָׂרָה טָלָאִים, וְהִפְרִישׁ אֶחָד מַעֲשֵׂר, הָיוּ לוֹ מֵאָה, וְהִפְרִישׁ עֲשָׂרָה לְמַעֲשֵׂר אֵין אֵלּוּ מַעֲשֵׂר. אֲלֹא כִּי־עַד עוֹשֶׂה: כּוֹנֵס כָּל הַטָּלָאִים אוֹ כָּל הָעֵגְלִים לְדִיר; וְעוֹשֶׂה לוֹ פֶּתַח קָטָן, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ שְׁנַיִם כְּאֶחָד. וּמַעֲמִיד אֲמוּתִיהֶן מִבְּחוּץ, וְהֵן גּוֹעוֹת, כְּדִי שֶׁיִּשְׁמְעוּ הַטָּלָאִים קוֹלָן, וַיֵּצְאוּ מִן הַדִּיר לִקְרֹאתָן: שֶׁנֶּאֱמַר "כָּל אֲשֶׁר-יַעֲבֹר" (ויקרא כז, לב) שֶׁיַּעֲבֹר מִעֲצָמוֹ, וְלֹא שֶׁיּוּצִיאוּ בִידּוֹ.

ב. וְכִשְׁיֵצְאוּ מִן הַדִּיר זֶה אַחֵר זֶה, מִתְחִיל וּמוֹנֵם בַּשֶּׁבֶט: אֶחָד, שְׁנַיִם, שְׁלוֹשָׁה, אַרְבָּעָה, חֲמִשָּׁה, שִׁשָּׁה, שִׁבְעָה, שְׁמוֹנֶה, תִּשְׁעָה; וְהִיּוּצָא עֲשִׂירִי בֵּין זָכָר בֵּין נִקְבָּה, בֵּין תָּמִים בֵּין בַּעַל מוֹם סוֹקְרוֹ בְּסִקְרָה, וְאוֹמֵר הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר. לֹא סָקְרוּ בְּסִקְרָה, וְלֹא מִנִּין בַּשֶּׁבֶט, אוֹ שֶׁמִּנִּין רְבוּצִים אוֹ עוֹמְדִים הָרִי אֵלּוּ מַעֲשֵׂר: הוֹאִיל וּמִנִּין עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה, וְקִדֵּשׁ עֲשִׂירִי הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר.

ג. אֵינּוּ צָרִיךְ לְצַרֵּף כָּל בְּהֵמָה שֶׁנִּלְדָּה בְּרִשּׁוֹתָיו לְדִיר אֶחָד, אֲלֹא מִצָּרֶף כָּל עֵדֶר וְעֵדֶר לְבָדּוּ; הָיוּ לוֹ חֲמִשָּׁה טָלָאִים בִּירוּשָׁלַיִם, וְחֲמִשָּׁה טָלָאִים בְּעֶכּוֹ אֵין מִצָּטְרָפִין, וְכִלְכֵּן פְּטוּרִין מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְכַמָּה יֵהִי בֵּין אֵלּוּ לְאֵלּוּ, וַיִּצָּטְרְפוּ שִׁשָּׁה עֲשָׂר מִיל. הָיוּ שְׁלוֹשָׁה עֲדָרִים, בֵּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד שִׁשָּׁה עֲשָׂר מִיל הָרִי שֶׁלִּשְׁתֵּן מִצָּטְרָפִין. כִּי־עַד: הָיוּ תִּשְׁעָה מִכָּאן, וְתִשְׁעָה מִכָּאן, וְאֶחָד בְּאֲמָצֵעַ הָרִי שֶׁלִּשְׁתֵּן נִכְנָסִין לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר.

ד. אֵין מַעֲשָׂרִין מִן הַבָּקָר עַל הַצֹּאן, וְלֹא מִן הַצֹּאן עַל הַבָּקָר; אֲבָל מַעֲשָׂרִין מִן הַכֶּבֶשִׂים עַל הָעִזִּים, וּמִן הָעִזִּים עַל הַכֶּבֶשִׂים: שֶׁנֶּאֱמַר "וְכָל-מַעֲשֵׂר בָּקָר וְצֹאן" (ויקרא כז, לב), "כָּל" מִשְׁמַע צֹאן אֶחָד שֶׁשְׁנֵיהֶם נִקְרָאִים שֶׁהוּא, וְהָרִי הֵם כְּמִין אֶחָד.

ה. אֵין מַעֲשָׂרִין מִן הַנוֹלָדִים בְּשָׁנָה זו, עַל הַנוֹלָדִים בְּשָׁנָה אַחֶרֶת: כֹּשֶׁם שֶׁאֵין מַעֲשָׂרִין בְּזֶרַע הָאָרֶץ מִן הַחֹדֶשׁ עַל הַיִּשּׁוֹן, וְלֹא מִן הַיִּשּׁוֹן עַל הַחֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר "הִי־צֹא הַשָּׂדֶה, שָׁנָה שָׁנָה" (דברים יד, כב). וַיִּרְאֶה לִי שֶׁאִם עֲשֵׂר בְּהֵמָה מִשָּׁנָה עַל שָׁנָה הָרִי זֶה מַעֲשֵׂר, מִפְּנֵי חֲמֻרַת הַקִּדְּשִׁים: שֶׁהָרִי לֹא הַקִּפְיָדָה תוֹרָה עַל מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה בִּפְרוּשׁ, שִׁיְהִיָּה שָׁנָה שָׁנָה.

ו. כָּל הַנוֹלָדִים מֵאֶחָד בְּתִשְׁרֵי עַד עֲשָׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵלוּל מִצָּטְרָפִין, וּמַעֲשָׂרִין מֵאֵלוּ עַל אֵלוּ. נִלְדּוּ חֲמִשָּׁה טָלָאִים בְּתִשְׁעָה וְעֲשָׂרִים בְּאֵלוּל, וְחֲמִשָּׁה בְּאֶחָד בְּתִשְׁרֵי אֵין מִצָּטְרָפִין; יִלְדּוּ הַנוֹלָדוֹת בְּתוֹךְ שְׁנָתָן, הָרִי הִיא וּבִתָּהּ נִכְנָסוֹת לְדִיר לְהַתְעַשֵּׂר.

ז. אֵין הַטָּלָאִים הַנוֹלָדִים כְּמוֹ הַטָּבֵל, שֶׁאִסּוּר לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיַּעֲשֵׂר, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּמִקּוּמוֹ. אֲלֹא מִתֵּר לְמַכֵּר וּלְשַׁחֵט כָּל

מה שִׁירָצָה, עַד שִׁיעֶשֶׁר ; יִהְיֶה הַמַּעֲשֵׂר קֹדֶשׁ, וַיֹּאכֵל כָּהֲלָכְתּוֹ, כָּמוֹ שֶׁבֹאֲרָנוּ.

ח. קָבְעוּ חֲכָמִים, שְׁלוֹשָׁה זְמָנִים בַּשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה. וּמִשְׁנִיגֵי זָמָן מֵהֵן, אֲסוּר לוֹ לְמַכּוֹר אוֹ לְשַׁחֹט עַד שִׁיעֶשֶׁר ; וְאִם שָׁחַט, הָרִי זֶה מִתֵּר. וְאֵלּוּ הֵן הַשְּׁלוֹשָׁה זְמָנִים בְּיוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם קֹדֶם הַפֶּסַח, וּבְיוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר קֹדֶם עֲצָרַת, וּבְיוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר קֹדֶם הַחֹג ; וְכָל זָמָן מֵאֵלּוּ, נִקְרָא גֶרֶן מַעֲשֵׂר בְּהֶמָּה.

ט. נִמְצְאָתָ אוֹמֵר שֶׁהַגִּרְנוֹת שֶׁלַּמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה בְּיוֹם אַחֲרוֹן מִחֻדָּשׁ אֲדָר, וּבְיוֹם חֲמִשָּׁה וּשְׁלוֹשִׁים מִסְּפִירַת הָעֹמֶר, וּבְיוֹם אַחֲרוֹן מִחֻדָּשׁ אֵלוּל. וְלָמָּה קָבְעוּ הַגִּרְנוֹת בְּיָמִים אֵלּוּ : כִּדִּי שְׁתַּהֲיָה הַבְּהֵמוֹת מְצוּיוֹת לְעוֹלֵי רַגְלִים שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁמִּתֵּר לְמַכּוֹר קֹדֶם שִׁיעֶשֶׁר, כָּמוֹ שֶׁבֹאֲרָנוּ, הֵיוּ נִמְנָעִים לְמַכּוֹר, עַד שִׁיעֶשְׁרוּ וַיַּעֲשׂוּ הַמַּצּוּה.

י. הַכֶּנִּיס כָּל הַצֹּאן אוֹ הַבָּקָר לְדִיר, וְהִתְחִיל לְמִנּוֹת וּלְקַדֵּשׁ עֲשִׂירֵי, עַד שֶׁנִּשְׁאָרוּ בְּתוֹךְ הַדִּיר פָּחוֹת מֵעֶשְׂרֵה הָרִי זֶה מִנִּיחָן לְגֶרֶן אַחֵר ; וְהֵן מַצְטַרְפִּין לְאֵלּוּ שְׁיֻלְדּוֹ, וַיִּתְּעֶשְׁרוּ הַכֹּל בְּגֶרֶן אַחֵד. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵלּוּ יִשְׁאָרוּ בַּמִּנָּן, חַיֵּב לְהַכְנִיס הַכֹּל לְדִיר, וְהַנִּשְׁאָר יִשְׂאָר.